

PISM

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

NR 46/2025, 4 LIPCA 2025 © PISM

KOMENTARZ

Polska prezydencja w Radzie Państw Morza Bałtyckiego

Kinga Dudzińska

1 lipca br. Polska objęła prezydencję w Radzie Państw Morza Bałtyckiego (RPMB). Jej priorytety, skoncentrowane wokół kwestii bezpieczeństwa, zwiastują kontynuację inicjatyw podjętych w ub.r. przez Estonię, z którą Polskę łączy sposób postrzegania zagrożeń. Polska prezydencja może odegrać ważną rolę w pożądanej reformie Rady, mającej na celu wzmocnienie mandatu politycznego tej – coraz ważniejszej dla bezpieczeństwa regionu – organizacji.

W jakich okolicznościach Polska przejęła prezydencję i jakie są jej priorytety?

Diametralna zmiana architektury bezpieczeństwa w regionie Morza Bałtyckiego w 2022 r. – po agresji Rosji na Ukrainę – sprawiła, że wzmocnienie tego wymiaru współpracy stało się celem strategicznym Polski. Sytuacja bezpieczeństwa determinuje rodzaj zaangażowania Polski w rozpoczynającą się prezydencję w RPMB, która przypada też na niewralgiczny moment, gdy członkowie Rady poparli ideę jej reformy w sytuacji rosnącego zagrożenia w regionie Morza Bałtyckiego.

Ze względu na zwiększoną aktywność Rosji, np. coraz częstsze naruszanie granic wód terytorialnych i przestrzeni powietrznej, Polska koncentruje się po pierwsze na zwalczaniu rosyjskiej „floty cieni”, która może być wykorzystywana już nie tylko do transportu ropy, lecz także innych niebezpiecznych ładunków. Po drugie Polska zapowiada kontynuację estońskich inicjatyw przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym w regionie, szczególnie dotyczących ochrony infrastruktury krytycznej, w tym umocnienia ram prawnych zabezpieczających jej podwodne elementy – rurociągi czy połączenia elektroenergetyczne i kable teleinformacyjne. Priorytetem jest ponadto wzmocnienie cyberbezpieczeństwa (m.in. dla minimalizowania prób zakłóceń sygnałów radiolokacyjnych). Jednocześnie Polska chce działać na rzecz zacieśniania

współpracy RPMB z mającą już status obserwatora Ukrainą – szczególnie w zakresie budowania odporności. Większemu zaangażowaniu Ukrainy w działania RPMB służy stałe wsparcie ze strony państw regionu.

Jakie zmiany zaszczyły w Radzie od 2022 r.

RPMB jako jedna z pierwszych organizacji w regionie zareagowała na pełnoskalową agresję Rosji i wezwała do zerwania z nią współpracy. Skutkowało to ograniczeniem jej prac w pierwszych miesiącach 2022 r., gdy Rosję zawieszono w prawach członka, a następnie, gdy sama złożyła wniosek o wystąpienie z RPMB. Choć w Radzie był w tej kwestii konsensus, krótkoterminowo nieobecność Rosji stanowiła wyzwanie organizacyjne. Ostatecznie dało to asumpt do inicjatywy rewizji działalności Rady z zamysłem przeprowadzenia jej reformy – tzw. przeglądu działań, co wybrzmiało podczas sesji ministerialnej w fińskim Parvoo jeszcze w 2023 r. Efektem inicjatywy jest specjalny Raport o przyszłości Rady opublikowany w maju br., zawierający rekomendacje dotyczące dalszej działalności RPMB jako forum o rosnącym znaczeniu politycznym, w tym pełniącego funkcje konsultacyjne wobec UE i NATO (Deklaracja z Vihula, 16 maja 2025 r.). Rada miałaby w większym stopniu służyć zarządzaniu kryzysowemu (np. w ramach grup eksperckich), głównie w celu przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym, oraz dążyć do wypracowania protokołów szybkiego

KOMENTARZ PISM

reagowania i wzmacniania odporności. Oznaczałoby to podjęcie przez Radę kwestii bezpieczeństwa regionalnego, co dotychczas pozostawało poza spektrum jej działania, lecz zyskało poparcie i wyznaczyło kierunek, w jakim będzie ewoluowała RPMB.

Jakie są najważniejsze wyzwania dla współpracy regionalnej na Bałtyku?

Wzmocnienie oddziaływania RPMB jako organizacji regionalnej wymaga z jednej strony wypracowania formuły adekwatnej do obecnych celów Rady i woli nadania jej strategicznego znaczenia w zakresie bezpieczeństwa nad Bałtykiem, co wiąże się ze zwiększeniem mocy mandatu politycznego. Z drugiej strony pożądane wyjście poza reaktywne działania RPMB oznacza konieczność sprawnej

kooperacji – nierzadko ad hoc – i koordynacji działań już na poziomie roboczym. Rada ma szansę, rozszerzając kompetencje i zakres aktywności, np. w ramach ministerialnych grup ds. bezpieczeństwa czy energetyki, stać się bardziej efektywnym formatem w regionie (także we współpracy z UE i NATO). Służyłoby to również wzmocnieniu kooperacji Polski z państwami nordyckimi i bałtyckimi. Jednocześnie aktualne pozostają dotychczasowe kwestie – potrzeba dbałości o bioróżnorodność wód Bałtyku (przy rosnącej temperaturze wód), zapobieganie katastrofom ekologicznym (Bałtyk jest jednym z najbardziej zatłoczonych akwenów wodnych, przez który przepływa ponad 2 tys. jednostek dziennie) czy konieczność oczyszczania i zadbania o dno morskie (wciąż obecne są liczne niewybuchy z czasów II wojny światowej).